

ISSN 1993-6788

№ 3 (153) 2014

Actual Problems of Economics

Актуальні Проблеми Економіки

NATIONAL ACADEMY OF MANAGEMENT

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ

APPE
ATE

Індекс для передплати 21842
eco-science.net

ЗМІСТ

Марш Т. Конституційні підходи до стратегічного управління розвитком компанії в умовах формування інноваційної економіки	201
Палієвич О.М. Критерії оцінювання оптимальної кількості бізнес-процесів промислових підприємств	207
Рахмєва А. Організація ефективного менеджмента на промислових підприємствах	211
Хома І.Б. Прикладні аспекти формування та використання апарату діагностики інноваційної захищеності підприємства	220
Чень Ч.-Ю., Хуанг Х.-Х., Вей Ш.-Ч. Взаємодія антикризової стратегії та внутрішньофірмової специфіки в процесі виходу з кризи	230
Черный С.А., Копотева А.В., Гуреев К.А. Аналіз впливу економічного потенціала підприємства на його конкурентоспособність	238
Шпонька Т.О., Нікітін Ю.О. Практичний досвід використання методів управління підприємством в умовах динамічності зовнішнього середовища	248
РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА	
Абуов К., Шаймерденова А. Пути повышения устойчивости зернового производства в Северном Казахстане	256
Зробек-Розанська А., Троянек М., Зробек С. Діяльність місцевих органів влади щодо залучення приватних інвестицій: чинники впливу, бар'єри та можливості	262
Клебанова Т.С., Гур'янова Л.С., Шевченко І.К. Модельний базис раннього інформування й локалізації криз в економічних системах територій	269
Корсак В.І. Виявлення системних і структурних проблем регіональної роздрібною торговельної мережі за допомогою інтегрованого системного аналізу	279
Решина Г., Воиш А. Бюджетний потенціал місцевого самоврядування в реалізації принципів регіональної політики в Латвії	292
Тхакушинов Э., Зарубин В., Колодняя Е. Формирование системы мониторинга процессов развития муниципального образования	299
ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	
Асєтова А. Дослідження чинників впливу на землевпорядкувальну діяльність у процесі розвитку агропромислових підприємств	309
Ванг Ч.-Ч., Чен М.-Ч., Ші Ч.-Л. Вплив різноманітних чинників «зеленого маркетингу» на намір придбати «еко-будинки»	315
Омарова Ш., Абралієв О. Актуальні підходи до оптимізації економічного оцінювання сільськогосподарських земель	321
ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА	
Асылбекова А., Сапаралиева К. Экономический анализ расходов и правовая защита государственного языка в Казахстане	326
Бобух І.М. Тенденції параметрів формування людського потенціалу України у міжнародному контексті	334
Зохова М.Ф., Хок К.Е. Корпоративна соціальна відповідальність (КСВ): ставлення банкірів та топ-менеджерів корпорацій в Бангладеші	342
Ксу Х., Їнь Г. Вплив розвитку ринку землі та соціальної диференціації на вибір типу пенсійного страхування: аналіз опитування жителів сільської місцевості у КНР	350
Лавриненко О., Лавринович І., Охотіна А. Чинники диференціації доходів населення Латвії: 2000–2011	359
Лудевич-Сас А. Новий підхід до оцінювання соціально відповідальних заходів	370

Оксана М. Полінкевич

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ОПТИМАЛЬНОЇ КІЛЬКОСТІ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті визначено ознаки ефективної структури підприємства. Запропоновано показники виміру ефективної структури підприємства за ознаками та надано їх характеристику. Визначено формули обрахунку оптимальної кількості бізнес-процесів промислових підприємств.

Ключові слова: інновації; бізнес-процес; інноваційна спроможність; конкурентоспроможність; промислові підприємства.

Табл. 1. Літ. 10.

Оксана Н. Полинкевич

КРИТЕРИИ ОЦЕНКИ ОПТИМАЛЬНОГО КОЛИЧЕСТВА БИЗНЕС-ПРОЦЕССОВ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

В статье определены признаки эффективной структуры предприятия. Предложены показатели измерения эффективной структуры предприятия по признакам и дана их характеристика. Определены формулы для расчета оптимального количества бизнес-процессов промышленных предприятий.

Ключевые слова: инновации; бизнес-процесс; инновационная способность; конкурентоспособность; промышленные предприятия.

Oksana M. Polinkevych¹

CRITERIA FOR ESTIMATING THE OPTIMAL AMOUNT OF BUSINESS PROCESSES AT INDUSTRIAL ENTERPRISES

The article identifies the features of an enterprise efficient structure, offering the indicators for its measuring by certain features and their description. Formulas are given for calculating the optimal quantity of business processes at industrial enterprises.

Keywords: innovations; business process; innovation capacity; competitiveness; industrial enterprises.

Постановка проблеми. В ринкових умовах перед промисловими підприємствами постає завдання швидкої адаптації до постійно змінюваного середовища функціонування. Відповідно вони повинні вибудовувати свою політику діяльності таким чином, щоб забезпечити рентабельну діяльність, знизити витрати на виробництво, підвищити конкурентоспроможність (КС) та інноваційну спроможність (ІС). Одним із шляхів реалізації цього завдання є налагодження ефективної структури підприємства (ЕСП), а саме: визначення оптимальної кількості бізнес-процесів промислових підприємств (БПП), які забезпечуватимуть ІС та КС підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемами побудови ЕСП з оптимальною кількістю БПП займалися такі науковці, як О.А. Біловодська [7], Л.В. Бондарчук [2], В. Гагарський [3], І.М. Герасименко [4; 5], Н.В. Горбатовська [5], П. Друкер [6], С. М. Ілляшенко [7], Л.А. Квятковська [8], О.І. Маслак [8], Л.М. Христенко [10], Ю. С. Шипуліна [9].

Невирішені частини проблеми. У згаданих вище працях закладене вагоме методологічне та методичне підґрунтя для дослідження проблем побудови

¹ Lutsk National Technical University, Ukraine.

ЕСП. Однак, незважаючи на різноплановість та глибину проведених досліджень, питання всебічного та ґрунтового вивчення оптимальної кількості БПП залишається недостатньо вивченим.

Метою дослідження є обґрунтування оптимальної кількості БПП, які б забезпечували інноваційну і конкурентну спроможність підприємства.

Основні результати досліджень. П. Друкер пропонує при здійсненні організаційних змін орієнтуватися на такі положення [6]: перш за все, організаційна структура повинна забезпечити ефективність функціонування організації; по-друге, ефективна організаційна структура має мінімальну кількість рівнів управління та найкоротший ланцюг ієрархічних зв'язків; по-третє, організація повинна мати резерв управлінських кадрів та забезпечити своєчасну їх підготовку. В сучасних умовах доцільним є виділення ще таких двох характеристик ЕСП, як забезпечення ІС та КС. Саме вони впливають на вибір оптимальної кількості БПП.

Під ІС БПП в найзагальнішому вигляді будемо розуміти здатність БПП створювати і використовувати новачії, визнання новачій ринком, перетворення новачій в інновації. ІС БПП формується під впливом двох основних чинників: наявності відповідного рівня інноваційного потенціалу та інноваційної активності підприємств. Це пояснюється тим, що в основі ефективного розвитку будь-якого БПП лежить наявність достатньої кількості необхідних ресурсів, забезпечення сприятливих умов, а також активність самих суб'єктів процесу, які використовують ці ресурси. Перший фактор характеризує ІС БПП з точки зору наявності ресурсів і умов перебігу інноваційних процесів, другий – характеризує ступінь інтенсивності протікання відповідних процесів в суб'єкті, в тому числі використання ресурсів і умов. КС – це здатність об'єкта задовольняти конкретні потреби та витримувати конкуренцію на ринку порівняно з аналогічним об'єктом, за рахунок дієвої економічної політики. КС оцінюється рівнем конкуренції окремих БПП та їх продукції і послуг. КС БПП – це комплексна, порівняльна характеристика бізнес-процесів підприємства, яка відображає їх переваги на ринку за певний проміжок часу щодо БПП, який конкурує з ним.

У табл. 1 зазначено дві формули для розрахунку оптимальної кількості БПП. Перша формула застосовується, коли чисті активи підприємства (Ча) більші статутного капіталу (СК) та рівень фонду оплати праці на одного працівника (ФОП_{пр}) більший величини прожиткового мінімуму працездатної особи (ПМПО). Друга формула застосовується при невиконанні цих умов. До формул застосовуються коригуючі коефіцієнти: k_1 – коефіцієнт врахування належності до галузі економіки; k_2, k_3 – коефіцієнти врахування типу БПП щодо автоматизації робіт та втрат часу через хвороби і відпустки працівників відповідно.

Мінімальна кількість БПП – 3, максимальна – 120. Обчислена кількість БПП за формулами заокруглюється до меншого значення, а у випадку недотримання нормативної величини показника виміру ознаки ЕСП – до мінімального. Якщо кількість БПП є більшою 120, то обрахована величина заокруглюється до максимального значення. Це пов'язано зі складністю управління більшою кількістю БПП. Коефіцієнт k_3 дорівнює 1,15 [1]. Коефіцієнт k_1

Таблиця 1. Умови вибору оптимальної кількості БПП, авторська розробка

Ознака ЕСП	Кількість БПП	Показник виміру	Формула	Характеристика
Ефективність функціонування організації		Гнучкість організаційної структури	Відношення чисельності працівників, що можуть виконувати не лише безпосередні функції, а й суміжні, до загальної чисельності працівників певного підрозділу організації	Відображає здатність працівників організації системи замінювати в разі необхідності один одного. Коefіцієнт не перевищує 1
Мінімальна кількість рівнів управління		Середня автономність одного структурного підрозділу організації	Відношення трудомісткості робіт, які виконуються підрозділом, до повної трудомісткості всіх робіт, що виконуються підприємством	Характеризує рівень автономності роботи структурного підрозділу. Повинен бути не більшим 1
Найкоротший ланцюг ієрархічних зв'язків	1) $\text{Ч}_a > \text{СК}$ $d_{\text{фоп-лр}} > \text{ПМПО}$	Коefіцієнт децентралізації структури	Відношення чисельності управлінів первинних ланок до чисельності управлінів вищої ланки управління	Відображає рівень децентралізації структури управління. Оптимальне значення коefіцієнта – 1
Резерв управлінських кадрів та забезпечення їх своєчасної підготовки	2) $\text{Ч}_a < \text{СК}$ $d_{\text{фоп-лр}} < \text{ПМПО}$	Коefіцієнт кваліфікації фахівців	Відношення суми тривалості загальноосередитичної підготовки, спеціального навчання за даною спеціальністю (фахом) та тривалості практичного досведу роботи за даною спеціальністю до середньої тривалості роботи одного працівника на підприємстві	Відображає рівень реальної тривалості підготовки одного працівника для виконання певних функцій. Оптимальне значення – менше 0,25
КС БПП	$\text{Ч}_{\text{оп}} = \frac{\text{Ч}_a}{40}$	Коefіцієнт раціональності структури	Відношення фактичної чисельності управлінів до загальної чисельності персоналу	Відображає рівень забезпеченості підприємства управлінським персоналом. Не повинен бути більшим 0,15
ІС БПП		Коefіцієнт еластичності структури	Співвідношення кількості реорганізацій до кількості впроваджених нових стратегій, ідей	Відтворює зв'язок між організаційною структурою управління та стратегічно-іноваційним розвитком підприємства. Значення коefіцієнта не повинно бути більшим за 1

залежно від галузі економіки коливається від 1 до 1,2. Коефіцієнт k_2 набуває таких значень: для виробничих БПП – 1,2 (за винятком основного виробництва – 1,1), для обслуговуючих – 1 (за винятком бухгалтерії та економічних відділів – 1,3).

Аналізуючи вище викладене, можна зробити такі **висновки**:

- 1) оптимальна кількість БПП не може бути меншою 3 та більшою 120;
- 2) структура підприємства буде ефективною за умови дотримання нормативного значення показників виміру;
- 3) вибір формули для розрахунку оптимальної кількості БПП ґрунтується на дотриманні основних вимог, які забезпечують ЕСП. Основними показниками є Ча, СК, $d_{\text{фоп1пр}}$ та ПМПО;
- 4) оптимальна кількість БПП сприятиме підвищенню його ІС та КС, які в сучасних умовах господарювання є домінуючими ознаками ЕСП.

1. Міжгалузеві нормативи чисельності працівників бухгалтерського обліку: Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 26.09.2003 № 269 // zakon.rada.gov.ua.

2. *Бондарчук Л.В.* Удосконалення організаційної структури підприємства в системі ефективного менеджменту персоналу // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – №1. – С. 101–103.

3. *Гагарский В.* Оптимизация оргструктуры // Управление компанией // www.intalev.ru.

4. *Герасименко І.М.* Оцінка ефективності системи управління підприємства в контексті організаційного розвитку // Проблеми системного підходу в економіці. – 2011. – №4 // archive.nbuv.gov.ua.

5. *Герасименко І.М., Горбатовська Н.В.* Діагностика організаційних структур машинобудівних підприємств // Ефективна економіка: Електронне наукове фахове видання. – 2010. – №10 // www.economy.nayka.com.ua.

6. *Друкер П.* Эффективное управление предприятием / Пер. с англ. М. Котельниковой. – М.: Диалектика-Вильямс, 2008. – 224 с.

7. *Ілляшенко С.М., Біловодська О.А.* Управління інноваційним розвитком промислових підприємств: Монографія. – Суми: Університетська книга, 2010. – 281 с.

8. *Маслак О.І., Квятковська Л.А.* Система показників оцінки інноваційного потенціалу промислового підприємства // Ефективна економіка: Електронне наукове фахове видання. – 2010. – №9 // www.economy.nayka.com.

9. Механізм управління потенціалом інноваційного розвитку промислових підприємств: Монографія / Ю.С. Шипуліна та ін.; За заг. ред. Ю.С. Шипуліної. – Суми: Папірус, 2012. – 457 с.

10. *Христенко Л.М.* Система показників оцінки ефективності управління підприємством // Економіка. Менеджмент. Підприємництво: Збірник наук. праць. – Вип. – №23(І). – Луганськ, 2011 // archive.nbuv.gov.ua.

Стаття надійшла до редакції 2.07.2013.